

Nr. Herlev – en landsby med visioner

Det er værdifuldt for Nr. Herlev (herunder regnes også Brødeskovparken) at landsbyen ligger i det åbne land og samtidig tæt på Hillerøds mange tilbud. Landsbyens størrelse gør det muligt at opnå et tilhørsforhold, der stimulerer til fællesskaber. Det er bl.a. disse fællesskaber der gør Nr. Herlev til et trygt sted for børn og voksne at færdes.

Familier i Nr. Herlev har let adgang til bl.a. daginstitution, skole, offentlig transport og kirke. Desuden giver nærheden til åbne landskaber, Brødeskov og Attemosen mulighed for masser af naturoplevelser.

Natur og Miljø

Brødeskov er det vigtigste udflugtsområde for Nørre Herlev - meget benyttet såvel til motionsløb som til diverse familieskovture. I foråret er bøgeskoven (en stor del af skoven) lysegrøn med overdådige tæpper af især hvid anemone, men året rundt møder man stor variation af både planter og dyr. Mod Allerød hænger skoven sammen med Børstingerød mose, som et meget attraktivt område med fine stier og lysninger med borde og bænke. Vi kunne ønske os tilsvarende gode rekreative muligheder i vores ende af Brødeskov.

Attemosen, som næsten støder op til Nørre Herlev mod nordvest, udgør et stort og mangeartet naturområde, der på flere måder er ideelt som udflugtsområde for landsbyen. Visionerne her er at skabe bedre adgangsforhold til området med et godt stisystem.

På hjørnet af Brødeskovvej og Lyngevej er der etableret en mindre skovrejsning (området tilhører Herlevgård). Området er imidlertid hegnet og utilgængeligt for områdets beboere. En åbning af området ville have positiv betydning som et bynært grønt område med mulighed for gåture.

Et sidste ønske, til forskønnelse af de smukke omgivelser med marker, moseområder og skove omkring vores landsby, er at få nedgravet de uskønne højspændingsledninger.

Historisk baggrund og værdier

Landsbyen, Nørre Herlev, er et ældgammelt bysamfund; på de ældste kort kaldt 'Herløv' (se i øvrigt Anders Bohns beretning om områdets historie [Link til lokalrådets hjemmeside](#)). Kernen i Nørre Herlev er stadig en typisk nordsjællandsk landsby med mange gamle huse (bl.a. Rytterskolen fra 1721 og Præstehuset fra 1750erne), krogede gader, en branddam/gadekær og den berømmelige kirke (kampestenskirke fra 1100tallet). Vi vil gerne have den gennemgående trafik ud af byen, så landsbypræget kan genskabes. Landsbyens ældste bygninger ligger her i kirkeenden af byen, og ligesom kirkemuren kan de ikke holde til vibrationerne fra den tunge trafik gennemgående trafik. Den naturlige landsbymidte med middelalderkirke og charmerende gamle huse er blevet til et trafikkaos. Det er også

væsentligt for landsbypræget, at byen stadig er velafgrænset imod det omgivende land, der er landbrugsland. [Links til kirke og hjemmesider](#)

Byudvikling

Vi sætter stor pris på, at Nørre Herlev er en landsby, og vi ønsker at den skal blive ved med det. Dette forudsætter først og fremmest, at byens grænser mod det omgivne åbne land forbliver skarpe og veldefinerede. Man kunne eksempelvis forestille sig, at Hillerøds udbygning mod syd med storhospital, nyt byområde etc. ville brede sig så meget i retning mod os, at grænserne fortonede sig, at landsbyen ville blive opslugt. En sådan udvikling ønsker vi ikke.

I udkanten af Nr. Herlev mod nordøst ligger Brødeskov station, som er et trinbræt på Lokalbansens linje imellem Hillerød og Hundested. Det er vedtaget at trinbrættet skal flyttes ind i Landsbyen. Nede ved Brandammen langs den gamle spær-fabrik har regionen allerede en strimmel jord, der kan bruges til et nyt trinbræt.

Den gamle station er omgivet af åben mark og ligger for enden af Stationsvej, der udgår fra Lyngevej.

Hvad skal den gamle stationsbygning og stationspladsen anvendes til, når det nye trinbræt er lavet? Vi kunne tænke os, at den gamle bygning kunne få nogle sociale og kulturelle funktioner for både unge og ældre borgere, og den dermed kan fremme følelsen af medejerskab og sammenhold i landsbyen.

I den nordlige ende af Bygaden ligger Nr. Herlevs branddam/gadekær lige ved siden af det kommende trinbræt. Gadekæret trænger meget til en oprensning. Vi har en vision om, at etablering af trinbrættet kan sammenkobles med en renovering af gadekærsområdet, så man kan få skabt et smukt og rekreativt område. Det kunne være opsætning af bord/bænkesæt og grill pladser og/eller etablering af en petanque-bane.

Infrastruktur

Verden bliver mere og mere digitalt sammenhængende, - i Nr. Herlev vil vi gerne være med, og derfor vil vi have fibernet i vores lille del af verden.

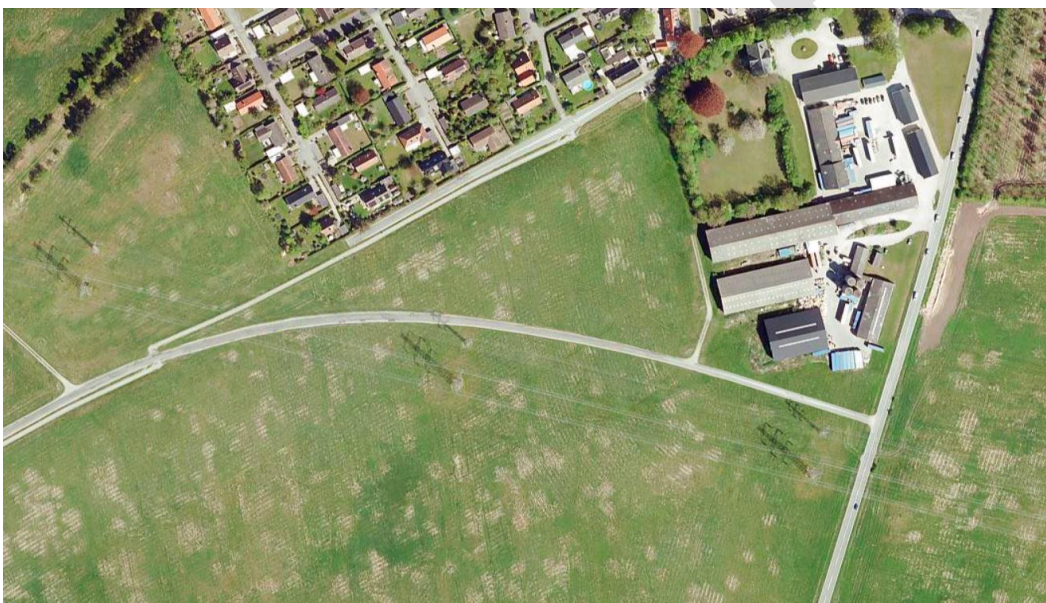
Der er forbud mod at køre igennem Bygaden i Nr. Herlev, men mange billister vælger alligevel at køre igennem. Det sker i høj fart trods trafikdæmpende foranstaltninger. Vi kunne ønske os, at muligheden for at lukke eller ensrette Bygaden bliver undersøgt.

I svinget ved Kirkepladsen, overgangen fra Bygaden og Herlevgårdsvej til Uvelsevej er der ligeledes behov for at finde nogle gode trafikløsninger, ikke mindst fordi der skal mange skolebørn igennem dette kryds i myldretiderne.



Ovenstående problemer hænger alle sammen med den stigende mængde gennemgående trafik. Hele byen er i dag belastet med meget gennemfartstrafik; men især er strækningen forbi Rytterskolen, Præstehuset, Børnehaven og Kirken meget kritisk, da det er så smalt at busser og lastbiler ikke kan passere andre køretøjer.

Det er vigtigt, at den gennemgående trafik fra Uvelsevej føres uden om byen, så den bestående særdeles uhensigtsmæssige sløjfe (sløjfen er en midlertidig løsning, lavet for 40 år siden) rundt om kirken kan lukkes af. Cykelryttere bruger i udpræget grad strækningen, men også mange andre svage trafikanter færdes her. Besøgende gennem to indgange til kirkegården og ikke mindst børnehavebørn (og måske mest deres forældre) ønsker sig et fortov, hvor de kan færdes sikkert og trygt.



Vision om forlægning af Uvelsevejen

Kultur og det sociale liv

I øjeblikket findes mange små fællesskaber i Nr. Herlev. Dette foreningsliv er en af vores væsentlige værdier. Men det er samtidig en af vores visioner at skabe nogle rammer, der stimulerer til et større fællesskab. Det er i høj grad den ældre generation, der er aktiv. Vi ønsker, at kunne inddrage de unge, og tilflytterne i fællesskabet. Lokalrådet kunne måske blive informeret af kommunen, når nye borgere flytter til byen, så de kunne få udleveret en skriftlig oversigt over aktiviteterne samt en opfordring til at være med.

Det er en vision, at vi får en form for samlingssted ud over Sognegården, hvis funktion er begrænset og mest støtter kirkelige aktiviteter. Vi ser et stort potentiale i stationsområdet og stationsbygningen. Muligvis kunne stationen fungere som en art forsamlingshus. Etablering af forsamlingshus, f.eks. i stationsbygningen evt. med en lille café, drevet af frivillige. Stedet kunne så være base i den årlige byfest, Sankt Hans-arrangementer, fællesspisninger, foredrag og lign. Lokalråd og foreninger ville kunne holde deres møder her osv.

[Links til Sognegården, Kirken, Lokalrådets hjemmeside mm](#)

Kort oversigt over Brødeskovområdets historie. Dette kapitel bør være fælles for hele lokalrådets område. Man kan i det historiske afsnit i de enkelte landsbybeskrivelser henvise til dette. Det kan evt. være uddybende materiale, som findes på Lokalrådets hjemmeside.

Brødeskovområdets natur kan ikke bare beskrives som et ret fladt landbrugsområde, der falder svagt mod vest. To skove, Brødeskov i øst og Freerslev Hegn i vest, er gennem de sidste 100 år blevet vigtige rekreative områder. Hertil kommer lige uden for det gamle Nr. Herlev sogn St. Dyrehave mod øst, Keldskov mod nord og Lystrup Skov mod sydvest. Kollerød Å udspringer i Børstingerød Mose og følger sognets sydgrænse mod vest. Den møder Havelse Å i Attemosen vest for Nr. Herlev.

Jeg har en hypotese om landskabet i Nordsjælland i jernalder og vikingetid (500 f.Kr. - 1050 e.Kr.), som endnu ikke er passende underbygget. Jeg ser det østlige Nordsjælland som dækket af mange skove frem til en grænse lige vest for St. Dyrehaves nuværende vestgrænse. Jeg forestiller mig det vestlige Nordsjælland mere åbent og med færre skovarealer, store vandige områder og en del områder med græs og buskads. Jeg ser Brødeskovområdet som et grænseområde, hvor meget tidligt – måske kort efter år 1 – landsbyerne Freerslev og Herløv opstod på hver sin side af den dengang meget større Attemose. Navneforskningen tillægger endelser som –lev og –løse stor ælde. Den henlægger byer med endelserne –rød og –holt til vikingetid (ca. 750-1050 e.Kr.). Landsbyerne Hammersholt og Børstingerød NØ for Børstingerød mose kan opfattes som udflytterlandsbyer med marker etableret ved rydning vest for St. Dyrehave.

Først omkring 2. del af 1100-tallet kan vi spore disse gamle byer i skriftlige kilder. Æbelholt kloster havde ejendom i Freerslev, og Esrom kloster ejede hele eller dele af Nr. Herlev og Hammersholt. Vor viden om disse tre gamle landsbyer gennem de følgende århundreder er meget begrænset. Nr. Herlev kirke fra ca. midten af 1100-tallet voksede med tilbygninger mod såvel øst som vest gennem middelalder og renæssance. Materialer fra den i 1555 nedrevne Freerslev kirke blev brugt til korforlængelse i Nr. Herlev kort efter. Nr. Herlev kirke har gotiske hvælvinger fra ca. 1425 og senere, der i skibet er helt udmalede med kalkmalerier af "Isefjordværkstedet fra ca. 1450-1475. Kirken står i dag næsten uændret, som den så ud i 1600-tallet. Pastoratet blev nedlagt i 1655, hvorefter kirken blev betjent af Hillerøds præster. I 1966 fik Hillerød sogn igen sin egen præst, men før da kunne præsten fra Hillerød stalde op og nette sig i det lille "Præstehus" overfor kirken.

Netop for 290 år siden, i oktober 1721, besluttede kong Frederik 4. at lade bygge 20 rytterskoler for undervisning af almuen i hver af sine 12 rytterdistrikter i Danmark. Nr. Herlev rytterskole blev som en af de første bygget i 1722. Den indtager en særlig position blandt disse 240 skoler, idet pastor Hersleb, sognepræst i Hillerød og Nr. Herlev, i 1717 eller 1718 i en samtale med kongen fik et tilsagn om en skole i Nr. Herlev. Ingen andre danske sogne var konkret udvalgt til byggeri på dette meget tidlige stadium af byggeplanerne. Nr. Herlev rytterskole har siden ca. 1895 været i privat eje. Den ligger stadig – efter nænsomme til- og ombygninger gennem århundrederne – mellem kirken og sognegården.

I "oplysningstiden" (1700-tallet) var der i Danmark blandt eliten og i kongehuset om at reformere samfundet kulturelt, økonomisk og administrativt. Det resulterede bl.a. i lovgivning om landbrugets struktur. Vi har alle hørt om de tiltag i 1780-erne og senere, der radikalt ændrede landbrugets forhold. Det skete særligt hurtigt i områder som Nordsjælland, der jo var overvejende krongods. Udskiftningen af marker, udflytningen af gårde og tildelingen af arvefæste – senere selveje – af gårdene kom ret tidligt i vore tre gamle landsbyer. Ved udskiftningen i 1785 omfattede Herlev ejerlaug 16 gårde, hvoraf 9 flyttede ud i de nærmest følgende år. De fleste andre flyttede ud i 1800-årene. Herlevgård blev samlet af 4 gårde ca. 1840-50. Uglegård flyttede ud efter en brand for ca. 100 år siden. Gerstensgård flyttede ud tidligt i 1900-tallet. Dønnegård flyttede først ud 1982, men dens gamle stuehus ligger stadig på hjørnet af Bygaden og Dønnegårdsvej. Enghavegård flyttede egentlig aldrig ud, idet dens stuehus stadig ligger på Enghavegårdsvej 29, men dens tre gårdlænger blev revet ned ca. 1970. Man kan stadig ved en spadseretur gennem Strædet og tilbage ad Bygaden opleve den gamle forte (=plads), hvorom fæstegårde og – huse lå.

Også Freerslev blev udskiftet i 1785. Den havde da 17 gårde, hvoraf 10 flyttede ud straks. Der er stadig 4 gårde tilbage i landsbyen. Bendtsgaard og Andersgård (sammen med Enghavegård i Nr. Herlev) fik arvefæste allerede i 1788. De øvrige fik det i 1791. Bendtsgaards stuehus er opført før 1770. Store dele af Andersgårds fire længer – delvis af bindingsværk med stråtage - er fra 1700-tallet eller ældre. Den fremtræder som en af de bedst bevarede gårde i Nr. Herlev sogn.

Ladegårdmøllen, der nu er nedrevet, og Faurholm hørte oprindeligt til Freerslev ejerlaug, men de ligger nu i Faurholm ejerlaug i Frederiksborg Slotssogn. Om Faurholms historie: se litteraturlisten.

Hammersholt ejerlaug omfatter 9 gårde, der blev udskiftede 1788/89. De fik alle arvefæsteskøde i 1799. 4 af gårdene flyttede ikke ud straks. I dag er 4 gårde tilbage i landsbyen. Børstingerød ejerlaug havde 4 gårde, der blev udskifte i 1788/89. 2 af disse flyttede ud.

Frem til ca. 1960 var Brødeskovområdet et udpræget landbrugsområde, hvis eneste større industri var Hammersholt Teglværk, der blev etableret i 1898. Med et ret uændret befolkningstal, med sine to forsamlingshuse begge fra 1905, med små landsbyskoler på hver side af Brødeskov, med kirken i Nr. Herlev, og med sit sogneråd ændrede området sig ikke meget i 1900-tallets første 60 år. Nr. Herlev kommune blev sammenlagt med Hillerød pr. ¼ 1966.

Nr. Herlev sogneråd blev i 1950-erne opmærksom på en hastig tilbagegang i sognets indbyggertal. Det tidligere typiske liv på gårdene med et par karle, tjenestepiger og gårdejerens ofte talrige familie var her som overalt i Danmark ændret til mere mekaniseret drift med ganske få folk. Man så med velvilje på nybyggeri og tilflyttere. I Freerslev kom der ikke nævneværdigt flere huse til, men i Nr. Herlev blev der i 1960-erne bygget huse på Herlevgårdsvej, Dønnegårdsvej og den første del af Enghavegårdsvej. Den vestlige del af denne vej blev også bebygget fra ca. 1970. Ved den gamle landsby, Hammersholt er der tilføjet huse, så byen nu er helt sammenbygget med Børstingerød.

Tyngden af nybyggeri kom dog til at ligge i området langs St. Dyrehave. Hvor de fleste af sognets beboere altid havde boet vest for Brødeskov, kom nu langt de fleste til at bo øst for denne skov. Lille Sverige var dog allerede vokset op i 1900-tallets begyndelse, idet teglværksarbejdere – hvoraf en del kom fra Sverige – her fandt billige byggegrunde i et fugtigt område. Ny Hammersholt blev bygget i løbet af 1960-erne. Denne nye "landsby" blev nu områdets største. Fra 1977 blev der bygget 220 rækkehuse på Slettebjerget, og ved siden af blev kollektivet Leerbjerg Lod bygget.

Lokale kræfter ønskede byggeriet udført ved siden af "bjerget", så højderne blev friholdt. Dette blev ikke imødekommet, men i dag er vist både beboere og naboer tilfredse med forholdene og de vigtige friområder nedenfor højderne. I 1980-erne blev Slåenbækken bebygget i Ny Hammersholt og Engparken bygget i Nr. Herlev med sine ca. 50 huse. I dette årtusinde er der i Brødeskovparken opført over 50 huse. Med sin beliggenhed nær skolen og sportspladsen udgør den en separat, lille, ny "landsby" mellem marker og skove.

1970- og 1980-erne bød på en voldsom forandring af områdets kulturelle og sociale liv. Befolkningstallet steg, tilflytterne var mennesker med en anden baggrund end gammeldags landbrug og hårdt fysisk arbejde på teglværket. Centralskolen fra 1962 blev udvidet, børneinstitutioner blev bygget, gårdene fik efterhånden næsten alle en anvendelse til oplagring, håndværk beboelse og meget andet, kvindernes entré på arbejdsmarkedet nærmede sig 100%, oliekriserne i 1973 og 79 med 2 gange tredobling af priserne, hindrede ikke de fleste familiers økonomiske fremgang. "Fattigfirserne" blev ikke så fattige endda for folk i dette område.

Brødeskov Borgerforening satte sig fra 1971 høje mål.. Man ville medvirke til at skabe det gode, bekvemme liv, som tilflytterne kendte fra de større byer, kombineret med livet i vor åbne natur. Man ville bekæmpe regionplanlæggernes ønske om at placere mange erhverv og boliger ved Hammersholt. Man ville samle beboerne fra begge sider af Brødeskov ved hjælp af fester, som skovfesterne og Bedegedemarkedet, og ved kulturelle arrangementer. Man ville hjælpe nye foreninger i gang som supplement til de gamle, hvoraf nogle svandt ind. BIF og forsamlingshuset fik dog fremgang ved egne kræfter. Brødeskov Teatergruppe fra 1977 dannede sin egen forening i slutningen af 1980-erne. Meget lykkedes i denne periode, om end mange beboere havde nok med at klare hus, børn, begge forældres udearbejde og selskabelighed med de nærmeste naboer. Denne "sprudlende" periode er beskrevet i min føljeton i BB maj 2007 til maj 2008 og i Hillerød bogen, 2006, som jeg her blot henviser til

Perioden gennem de sidste ca. 20 år har jeg betegnet som stabiliserende. Tilflytterne og deres børn var nu blevet integreret med de gamle beboerfamilier. Børneinstitutionerne var nu udbygget i tilstrækkelig grad. Kirken fik styrket sin position ved byggeriet af sognegården. Borgeravisen overlevede og giver stadig området gode kommunikationsmuligheder. Brodeskov.net blev åbnet. Næsten alle meget gamle huse blev restaurerede og evt. udbyggede. Trusler om urimeligt stort byggeri i vort naturregion er dukket op med mellemrum og er alle blevet afværget.

Vedlagte ganske omfattende litteratur- og kildeoversigt gør det vel unødvendigt for mig at trække flere historiske detaljer i udviklingslinierne frem i denne korte historiske oversigt.

Anders Bohn. **Brødeskov lokalhistoriske forening**

Oktober 2011.

Litteratur- og kildeoversigt til Brødeskovområdets historie.

Denne oversigt skal senere udvides og forbedres og da lægges på vor side i Brodeskov.net Vi definerer Brødeskovområdet som Nr. Herlev Sogn, Keldsvang, Faurholm og Hestehaven. Desuden medtages undertiden Børstingerød; der hører under Allerød kommune, da dette lille ejerlaug i 2. del af 1900-tallet blev sammenvokset med Hammersholt.

Litteratur (Bøger, småskrifter og tidsskrifter).

Forkortelse.

Brødeskov Borgerforening: Brødeskov Borgeravis, nr. 1 1971 – nr. 197 sept. 2011.

BB Denne avis udkommer 4 gange årligt, tidligere 5 gange. Den uddeles gratis til alle områdets husstande. Den kan også læses på Brodeskov.net

Brødeskov Borgerforening: Brødeskov Jul. Årsskrift 1973 – 1992.

BJ

Christiansen, Bo: Gamle postkort fra Hillerød, 2001. I dette hefte findes s. 55

et postkort med fotos af kirken, Herlevgård, den gamle smedje i

Nr. Herlev, og købmandsforretningen i Rytterskolen fra 1722.

Rytterskole

Feilberg, Birthe Nordentoft: Gamle dage i Nr. Herlev, 2006.

Gamle dage

Hammersholt Forsamlingshus 1904-2004. Jubilæumsskrift udg. 2004.

Skrivende redaktion: Anders Bohn, Jytte og Solveig Duud, og Anna Sofie og Morten Morell.

Forsamlingshus

Hillerød 1945-2006. Et historisk værk på 526 sider. Red. Kirsten Baunegaard.

Udg. 2006 af Hillerød kommune. Heri findes artiklen: "Det blomstrende foreningsliv ved Brødeskov", men Brødeskov er desuden omtalt i talrige af bogens artikler.

Hill. 1945-2006

Jubilæumsskrift. Brødeskov Borgerforening og Brødeskov Lokalråd 1971-2011.

Skrivende redaktører: Valborg Sandberg og Anders Bohn. Udgivelse og fordeling: Brødeskov Borgeravis.

Medlemsblad for Lokalhistorisk Forening for Hillerød Kommune. De fleste af de artikler, som vedrører Brødeskovområdet, er medtaget i nedennævnte oversigt over artikler.

Medlemsblad

Nielsen, N.: Læreaar og Lærerkaar, 1. og 2. del, 1929 og 1930.

Han var lærer i Hammersholt fra 1-6-1882.

Nielsen

Nomus. Folkemuseets tidsskrift fra 1988 til i dag. I nr. 1, 2006 findes et register for 1988-2005. En del af disse arkæologiske artikler

- vedrører Brødeskovområdet. Jeg har en del af disse.
- Nr. Herlev rapporten om behov for børnepasning i Hillerød Syd.
Redaktion: Anders Bohn, Benedicte Collin Frederiksen, Kitta Hoffmeyer, og Kurt Willumsen. 1979.
- Nørre Herlev Kirke. Brochure udg. Nørre Herlev sogns menighedsråd 1995.
- Thomsen, B. Kofoed: Favrholt og Trollesminde, 1995.
- Vinterklubbens fortællerværksted. Fra landsbysamfund til pendlerbyer.
Træk af Nørre Herlev sogns historie. Red.: Iben Pedersen, udg. 1999.
I denne antologi findes flere artikler end de, der er nævnt i nedenstående oversigt over artikler.
- Litteratur (artikler).**
- Andersen, E. og Ejlskov, H. K.: Baunegaarden. / **BJ** 1991, s. 5ff.
- Andersen, Ellen: Den gamle købmandskone. / **BJ** 1983, s. 38ff.
- Andersen, Ellen: Landsbykøbmand i 1985. / **BJ** 1985, s. 5ff.
- Beck, Knud Malling: Høvlsvov – Høvelsgaard. / **Vinterklubben**, s. 57ff.
- Berthelsen, Bent: Nr. Herlev Skole i 20 år! / **BJ** 1982, s. 16ff.
- Bohn, Anders: Begivenheder omkring Nr. Herlev Alderdomshjem. / **BB** okt. 1971, s. 16ff.
- Bohn, Anders: Brødeskov Ungdomsklub. / **BB** febr. 1972, s. 8f.
- Bohn, Anders: Øgenavne i Hillerød Syd. / **Medlemsblad**, 2003, nr. 1-2.
- Bohn, Anders: Kagekirsten, Biffer og Lappedykkeren. / **Årbog for Frederiksborg Amts Historiske Samfund**, 2003.
- Bohn, Anders: Brødeskovområdets kulturelle og sociale forandring 1945-2008. Lokalhistorisk føljeton i fem dele. / **BB** maj 2007 til maj 2008.
- Gerd og Wanda: Sættedammen. 10 år! / **BJ** 1982, s. 20ff. Grete og Claus
- S.: Bofællesskab Leerbjerg Lod. / **BJ** 1983, s. 41ff.
- Gribsø, Erland: Nordsjællands Historie. Del 67 og 68: Nr. Herlev / **Nordsjællands Socialdemokrat** sogn. 13/7 og 30/7 1946.
- Graae, Rolf og Jessen, Erling: Nr. Herlev Kirke. / **BJ** 1983, s. 6ff. Gårdgruppen: Artikler om 43 gårde til udstillingen 15.-20/3-2011
- "Gårde i Brødeskovområdet 1785 til vor tid. Historisk udvikling, bygninger, marker, drift og mennesker". I gruppen indgik Anders Bohn, Henrik Havemann, Svend-Erik Pedersen, Ole Petersen, Leif Sørensen og Orla Svendsen. / vort arkiv, ikke publiceret.
- Hansen, Ellen Lønholt: Minder fra Ladegaardsmøllen. / **BJ** 1989.
- Hansen, M. Muff: Sjællandske Parkområde Brødeskov. / **BJ** 1983, s. 18ff.
- Hansen, Verner: En landsbydreng beretter. / **Vinterklubben**, s. 26.
- Herrguth, Judith og Lasse: Skovbørnehaven i Ny Hammersholt
Anno 1970 – et tilbageblik. / **Vinterklubben**, s. 51f.
- Jensen, Jens S.: Forord. Heri en meget kort historisk oversigt. / **Vinterklubben**, s. 5.

Nomus

**Nr. H. rapport.
Nr. Herlev Kirke**

Favrholt

Vinterklubben

- Jensen, Jens S.: Skoven.
Jensen, Knud: Midtbanens historie.
Jensmark, Hans: Præstegerning i Nr. Herlev sogn.
Judaskysset.
Kirk, Børge: Der er så mange dejlige frikvarter.
Larsen, Ketty Dahl: Sättedammens Börnehave.
Larsen, Orla: Min skoletid i Nr. Herlev – Freerslev Fællesskole
1947 –1954.
- Larsen, Orla: Af en arbejdsmands erindringer. Om Orla Larsen`s morfar, Andreas Peter Jensen, f. 23—2-1874, og aner. / **Medlemsblad nr. 2, maj 2001**. Larsen, Orla: Historier fra Frederiksborg Amts Avis ældre årgange. / **Medlemsblad nr.1 2004 og nr. 1 2005**.
Larsen, Orla: Promillerne steg i Nr. Herlev og andre historier fra
Frederiksborg Amts Avis ældre årgange.
- Madsen, Jytte A.: Axel Nielsen, Lille Sverige fortæller.
Madsen, Jytte A.: Otto Rasmussen`s fortælling om teglværket.
Madsen, Jytte A.: Idrætslivet i sognet.
Madsen, Poul: Motorvejen Nr. Herlev – København.
Madsen, Poul: Nr. Herlev kirke og sogn – glimt fra de sidste 50 år. / **Vinterklubben**, s. 35ff.
- Madsen, Ulla: Brødeskovkoret.
Nielsen, Axel: Det gamle teglværk.
Nielsen, Inge: Nyhammeren.
Nielsen, Ruth, tidl. Bendtsgaarden, Freerslev.
Pedersen, Svend Erik: Mit liv i Nr. Herlev sogn.
Philipp, Marianne: Børn på Alderdomshjemmet.
Poulsen, Annelise: En sognegård bliver til.
Sandberg, Valborg: Børnehavenyt.
Sandberg, Valborg: Sognets øvrighed og institutioner.
Simonsen, Knud: 25 år for Hillerød Lille Skole.
Svendsen, Orla: Gårdenes historie i Nr. Herlev sogn.
Svendsen, Orla: Sognets æresport.
Svendsen, Orla: Skolerne i Nr. Herlev sogn.
Svendsen, Orla: Statens Biavlsforsøg 1941 – 1997.
- Svendsen, Orla: Statens Biavlsforsøgs have for biplanter.
- Thomsen, B. Kofoed: Den gamle gård fortæller.
- Upubliceret litteratur.**
Hansen, Villy Sylvest: Erindringer fra Gerstengård i Nr. Herlev.
Samlet og med efterskrift og noter af Orla Larsen.
Bohn, Anders og Svendsen, Orla: Nr. Herlev – en landsby i provinsen. Er vist skrevet i 1996.
- / **Vinterklubben**, s. 14.
/ **BJ** 1981, s. 7f.
/ **BJ** 1985, s. 2ff.

/ **BJ** 1987, s. 2f.
/ **BB** 1973, s. 20f.

/ **Medlemsblad nr. 1, 2000**.

/ **Medlemsblad nr. 2, 2004**.
/ **Vinterklubben**, s. 9.
/ **Vinterklubben**, s. 12.

/ **Vinterklubben**, s. 55.
/ **BB** dec. 1975, s. 5ff.

/ **Vinterklubben**, s. 61.
/ **BJ** 1987, s. 10ff.
/ **Vinterklubben**, s. 53f.
/ **Vinterklubben**, s. 22ff.
/ **Vinterklubben**, s. 29.
/ **BJ** 1992, s. 30f.
/ **Vinterklubben**, s. 40ff.
/ **BB**, okt. 1972, s. 13.
/ **Vinterklubben**, s. 47ff.
/ **BJ** 1991, s. 9.
/ **Vinterklubben**, s. 17ff.
/ **Vinterklubben**, s. 21.
/ **Vinterklubben**, s. 43ff.
/ **Medlemsblad**, okt. 2005.
/ *Tidsskrift for biavl* 5, 2008.
/ **BJ** 1989, s. 51ff.

Der findes nok andre historier i vort arkivmateriale, som vi snarest vil ordne, registrere og arkivere.

Kilder (på CD/R).

Orla Larsen: Nr. Herlev sogn. Historier fra Frederiksborg Amts Avis 1938-1985.

Her findes stort set alle omtaler af begivenheder i Nr. Herlev sogn fra 1940 til april 1965 – samt lidt fra 1938 og –39. Den indeholder omfattende registre ved Anders

Bohn. Denne CD/R, der kostede kr. 125, er nu udsolgt men findes på vort arkiv.

Leif Sørensen er i gang med at udarbejde tilsvarende "klip" fra FAA for perioden 1900-1939. Vi har print af meget fra perioden 1900-1934, men der går nok et år eller to, inden vi kan udgive denne opfølging.

Kilder (trykte kilder, scannede kopier af fotos, gamle kort mv.).

Om end vort kildemateriale er beskedent sammenlignet med materiale i de 4 andre arkiver i Hillerød kommune, har vi dog en del, der overvejende dækker udvalgte, specielle områder. Det er endnu ikke registreret og arkivet på sin endelige plads i vort arkiv i et par møbler i mødelokalet i BIF's klubhus; Kollerødvej 1. Noget er endnu oplagret privat hos bestyrelsen. Vi kan dog i begrænset omfang og så vidt den korte frist indtil 6-11-2011 tillader det finde enkelte kilder frem til arbejdet med Landsbyvisioner. Vi har ret meget materiale om områdets 43 gamle gårde.

Vi har fra udstillingen i 2008 "Landsbyerhverv excl. landbrug i Brødeskovområdet i årene 1900-1965" noget materiale.

Vi har en del historiske landkort og kort udført på basis af matrikelkort.

Vi har ejendomsregistre fra ca. 1879 til 1940. Vi har nogle historiske folketællinger.

Brødeskov Borgerforenings fond. Her er et ret omfattende materiale, hvortil kommer arkivalier mv. fra udstillingen ved jubilæet 13-8-2011.

Grundejerforeningen Enghavegård's fond er ganske beskeden.

Vi kan få adgang til Brødeskov Teaters 13-14 scrapbøger (de er hos Anna Sofie Morell).